

Sygn. akt II Ca 497/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

Sędzia Sądu Okręgowego Przemysław Grochowski

Protokolant Sekretarz sądowy Emilia Trąbka

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa L. G. i J. G.

przeciwko W. R.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 20 stycznia 2014 roku, sygn. akt I C 425/13

I. uchyła zaskarżony wyrok w punkcie 2. w części obejmującej żądania L. G. i J. G. zapłaty przez W. R. kwot: 25.892,50 zł (dwadzieścia pięć tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt dwa złote i pięćdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami, 2.400,86 zł (dwa tysiące czterysta złotych i osiemdziesiąt sześć groszy) z ustawowymi odsetkami i 8.897,21 zł (osiem tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt siedem złotych i dwadzieścia jeden groszy) oraz w punktach 3. i 4. w całości oraz przekazuje w tym zakresie sprawę Sądowi Rejonowemu w Kraśniku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej;

II. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt II Ca 497/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy w Kraśniku:

1. zasądził od pozwanego W. R. na rzecz powoda L. G. kwotę 5.655 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 26 marca 2013 do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;
3. nie obciążył powodów L. G. i J. G. kosztami procesu;

4. nakazać ściągnąć od pozwanego W. R. na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Rejonowego w Kraśniku kwotę 277 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu, od której powodowie byli zwolnieni, w pozostałym zakresie nieuiszczoną opłatę od pozwu, od której powodowie byli zwolnieni, przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

L. G. w 1998 roku zakupił w komisie (...) w K., prowadzonym przez W. R., samochód osobowy marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Zakup samochodu został sfinansowany z kredytu zaciągniętego przez L. G. w dniu 14 sierpnia 1998 roku w (...) Banku S. A. Zabezpieczenie kredytu stanowiło poręczenie udzielone przez małżonkę kredytobiorcy J. G. oraz Z. i W. J..

L. G. spłacał kredyt, niemniej stanowił on dla niego i jego rodziny zbyt duże obciążenie. W związku z tym postanowił sprzedać samochód. Samochód został w 2002 roku wstawiony do komisju (...). L. G. chciał za pieniądze uzyskane ze sprzedaży samochodu O. (...) spłacić należności kredytowe, gdyż miał zaległości. Samochód został sprzedany za pośrednictwem komisju (...) w dniu 2 maja 2002 roku za cenę 14.500 zł.

W. R. nie zwrócił jednak L. G. pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży samochodu.

Na dzień 20 września 2002 roku zaległość L. G. z tytułu kredytu zaciągniętego na zakup samochodu wynosiła 13.232,84 zł z tytułu kapitału oraz 3.877 złotych z tytułu odsetek. Zaległość przeterminowana wynosiła 815,28 zł.

We wrześniu 2002 roku umowa kredytowa została L. G. wypowiedziana.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 28 marca 2003 roku W. R. został skazany za przywłaszczenie pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży samochodu marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w kwocie nie mniejszej niż 14.500 zł na szkodę L. G. na karę jednego roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby dwóch lat. Jednocześnie na podstawie art. 72 § 2 k.k. W. R. został zobowiązany do naprawienia szkody na rzecz L. G. w kwocie 14.500 zł w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku w sprawie o sygn. akt II K 109/03.

W. R. dobrowolnie nie wywiązywał się z zapłaty należności wobec L. G.. W dniu 15 listopada 2004 roku wydano L. G. tytuł wykonawczy w zakresie obowiązku naprawienia szkody. L. G. prowadził egzekucję należności wobec W. R. w sprawie o sygn. akt Km 698/12, ale okazała się ona bezskuteczna.

L. G. nie spłacał kredytu zaciągniętego na samochód. W związku z tym poręczyciele kredytu Z. J. oraz W. J. spłacali należność jako poręczyciele. Następnie wystąpili przeciwko J. G. oraz L. G. o zasądzenie kwoty uiszczonej przez nich jako poręczyciele w sprawach o sygn. akt I C 353/04 oraz I C 112/06. L. i J. G. nie uiszcili tych należności i poręczyciele wystąpili do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kraśniku Jerzego Frąga o egzekucję należności z obu tytułów wykonawczych. Komornik sądowy J. F. prowadził przeciwko L. G. oraz J. G. egzekucję w sprawach o sygn. akt Km 1248/06 oraz Km 1249/06, w ramach której do marca 2013 roku wyegzekwowano kwotę 18.575,47 zł.

Nadto L. G. próbował uzyskać od W. R. zwrot należnej kwoty 14.500 zł i zawarł umowę z firmą windykacyjną L. I. w L.. Koszty umowy wyniosły 500 złotych.

W. R. uiszczył L. G. kwoty: 8.273 zł, 2.218 zł oraz 1.260 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny.

Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne.

Na żądanie powoda składała się m. in. kwota odsetek ustawowych od przyznanej na jego rzecz w wyroku Sądu Rejonowego w Kraśniku w sprawie o sygn. akt II K 109/03 kwoty 14.500 zł – w wysokości 6.296,03 zł. Powód wskazał, że odsetki ustawowe należne za okres od 11 października 2003 roku do 22 marca 2013 roku od kwoty 14.500 zł wynoszą 17.047,03 zł. Wskazywał, że zarachowywał na poczet odsetek należności uiszczane przez pozwanego

dobrowolnie i należna mu jest z tego tytułu jeszcze kwota 6.296,03 zł. Pełnomocnik pozwanego w żaden sposób nie odniósł się do poprawności zachowania kwot wpłaconych przez pozwanego dobrowolnie, podnosząc jedynie zarzut przedawnienia.

Po powstaniu roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego uzyskuje byt niezależny od długu głównego i według własnych reguł ulega przedawnieniu. Roszczenie o odsetki dotyczy świadczeń okresowych i zgodnie z art. 118 k.c. ulega przedawnieniu w terminie 3 lat. Sąd Rejonowy uznał zatem za skuteczny zarzut przedawnienia podniesiony w zakresie odsetek ponad kwotę 5.655 zł, czyli odsetek ustawowych należnych za okres trzech lat przed wniesieniem powództwa.

Szkoda, do której naprawienia sąd może zobowiązać sprawcę na podstawie art. 72 § 2 k.k., odpowiada rzeczywistej szkodzie wynikłej bezpośrednio z przestępstwa. Jeżeli chodzi o odsetki, należą się one pokrzywdzonemu nie z tytułu szkody wyrządzonej przestępstwem, lecz za opóźnienie spełnienia świadczenia odszkodowawczego (art. 481 § 1 k.c.). Pozwany zobowiązany był do naprawienia szkody L. G. w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia sądu karnego, tj. od dnia 5 października 2003 roku. Od tej też daty powód mógł domagać się od pozwanego odsetek za opóźnienie w zapłacie świadczenia w kwocie 14.500 zł.

Ponadto powodowie domagali się zasądzenia łącznie kwoty 37.835,21 zł jako sumy kwot już wyegzekwowanych oraz pozostałych do wyegzekwowania od nich z tytułów wykonawczych, jakie stanowią wyroki zapadłe przeciwko nim w sprawach o sygn. akt I C 353/04 oraz I C 112/06.

Podstawę prawną żądania powodów stanowił przepis art. 415 k.c., zgodnie z którym kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Nie ulega wątpliwości, że pozwany W. R. wyrządził szkodę w majątku powoda L. G. przywłaszczając środki uzyskane ze sprzedaży należącego do powoda samochodu osobowego O. (...) w kwocie 14.500 zł. W. R. został skazany za przywłaszczenie, a zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednocześnie wskazać należy, iż wyrok sądu karnego z dnia 28 marca 2003 roku zawiera rozstrzygnięcie w przedmiocie obowiązku naprawienia szkody na kwotę 14.500 zł i w tym zakresie podlega egzekucji, którą powód prowadził przeciwko pozwanemu, a która okazała się bezskuteczna.

Czyn sprawcy, który rodzi odpowiedzialność cywilną, musi być bezprawny i zawiniony, a nadto pomiędzy zachowaniem sprawcy czynu a szkodą musi istnieć związek przyczynowy uzasadniający odpowiedzialność sprawcy za szkodę.

Powodowie nie wykazali istnienia związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego W. R. a szkodą w kwocie wskazanej w pozwie. Powód podnosił przed Sądem, że wstawił samochód do komisji samochodowej pozwanego W. R. z uwagi na to, że nie stać go było na spłatę kredytu zaciągniętego na zakup pojazdu. Jednocześnie podniósł, że miał zaległości w opłatach i również na ten cel przeznaczyłby pieniądze uzyskane ze sprzedaży samochodu O. (...). Nie jest możliwe do ustalenia w chwili obecnej, czy kwota, którą L. G. uzyskałby ze sprzedaży samochodu O. (...), w całości zostałaby przez niego przeznaczona na spłatę kredytu zaciągniętego w (...) Banku S. A. Powód nie wykazał, czy czynił takie ustalenia z pozwanym, czy też z samym bankiem. Nie wiadomo w związku z tym, jak potoczyłyby się losy zaciągniętego kredytu w przypadku uzyskania przez powoda ceny za samochód, czy, a jeśli tak to w jakim zakresie, doszłoby do egzekucji należności od poręczycieli i czy oraz w jakim zakresie poręczyciele występowaliby z regresem do powoda i jego żony. Powód domagał się zaś zasądzenia całości wyegzekwowanych kwot, a nadto nawet kwot jeszcze niewyegzekwowanych.

Na dzień 20 września 2002 roku zaległość L. G. z tytułu kredytu zaciągniętego na zakup samochodu wynosiła 13.232,84 zł z tytułu kapitału oraz 3.877 zł z tytułu odsetek. Przekraczała więc kwotę, którą L. G. miałby uzyskać ze sprzedaży samochodu.

W ocenie Sądu Rejonowego brak było podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 322 k.p.c. Przepis ten znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy pomimo przeprowadzenia postępowania dowodowego wysokość żądania nie została ściśle ustalona. Chodzi więc o sytuację, w której powód wyczerpał dostępne i znane mu środki dowodowe, i nie zachodzi też ewentualność dopuszczenia dowodu z inicjatywy sądu na podstawie art. 232 k.p.c., a mimo to wysokość żądania pozostaje nieudowodniona. Art. 322 k.p.c. nie może mieć zastosowania do ustalenia samej podstawy odpowiedzialności, w tym także związku przyczynowego.

Podkreślenia wymaga fakt, że powód posiada tytuł wykonawczy wobec pozwanego, wyczerpujący żądanie w zakresie naprawienia szkody i posiada środki prawne, które niwelują opóźnienie pozwanego w zapłacie należności głównej poprzez systematyczne domaganie się odsetek za zwłokę.

Sąd Rejonowy uznał, że mimo, iż powodowie w znacznej części przegrali proces, ich ciężka sytuacja finansowa oraz źródło dochodzonego roszczenia, a także postawa pozwanego, który mimo upływu wielu lat nie naprawił szkody, uzasadniają nieobciążanie powodów kosztami procesu.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594) w zw. z art. 100 k.p.c. Sąd Rejonowy nakazał pobrać od pozwanego część opłaty od pozwu, od której powodowie byli zwolnieni, proporcjonalnie do stopnia przegranej pozwanego.

*

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód L. G., zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo w kwocie 37.835, 21 zł wraz z odsetkami.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną ocenę zebranego materiału dowodowego i przyjęcie z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, że:

a) brak jest związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem pozwanego sprawcy czynu (przywłaszczeniem kwoty 14.500 zł uzyskanej ze sprzedaży samochodu O. (...)) a szkodą w postaci uniemożliwienia powodowi terminowej spłaty kredytu i poniesienia przez powoda kosztów prowadzonej egzekucji komorniczej, co uzasadnia odpowiedzialność pozwanego jako sprawcy szkody,

b) przyjęcie za podstawę ustaleń, że powód w czasie wymagalności kredytu miał trudną sytuację majątkową, przez co Sąd powziął wątpliwości co do spłaty zadłużenia przez powoda w przypadku terminowej zapłaty przez pozwanego należności za sprzedaż samochodu O. (...) oraz, że nie jest możliwe ustalenie, czy kwota uzyskana ze sprzedaży samochodu O. (...) w całości zostałaby przeznaczona przez powoda na spłatę kredytu zaciągniętego w (...) Banku, jak również co do zakresu egzekucji oraz regresu poręczycieli, podczas gdy z ustaleń Sądu w sprawie o sygn. akt: I C 353/04 Sądu Rejonowego w Kraśniku (także II Ca 512/05 – akta Sądu Okręgowego w Lublinie) wynika, że powód z pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży samochodu miał bezpośrednio w kredytującym banku spłacić pozostałe zadłużenie,

prowadzące do błędnego uznania, że powód nie wykazał przesłanek uzasadniających szkodę;

2. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, poprzez brak dołączenia akt Sądu Rejonowego w Kraśniku o sygn. I C 353/04, I Co 1380/12, II K 109/03, akt komorniczych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kraśniku J. F. o sygn. KM 1248/06, KM 1249/06 i KM 698/12 oraz akt sprawy Sądu Rejonowego w Kraśniku o sygn. akt: I C 112/06 i niedopuszczenie dowodu z tych dokumentów na okoliczność wykazania odpowiedzialności pozwanego za szkodę, o które powód wnioskował, a z których to dokumentów wynika zarówno związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem pozwanego a szkodą jak i kwestia przeznaczenia pieniędzy ze sprzedaży samochodu O. (...) na spłatę kredytu w (...) Banku, oraz przysługiwanie roszczenia wobec pozwanego

uzasadniającego jego odpowiedzialność za szkodę w postaci kosztów, jakie powód poniósł w związku z prowadzoną egzekucją komorniczą;

3. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 415 k.c., art. 361 k.c., art. 363 k.c. w zw. z art. 5 k.c. poprzez błędne przyjęcie przez Sąd, iż powód w wyniku popełnienia przestępstwa przez pozwanego nie wykazał przesłanek zasadności szkody i jej wysokości, podczas gdy z prawidłowej wykładni przepisów wynika przeciwny wniosek oraz przez przyjęcie, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za szkodę, mimo, że pozwanemu zostało zlecone dokonanie sprzedaży samochodu O. (...) oraz wpłata pieniędzy do banku i w konsekwencji zwolnienie powoda w tym zakresie ze zobowiązania wobec banku, uzgodnione z dyrektorem (...) Banku, a wobec tego działanie pozwanego w bezpośredni sposób doprowadziło do szkody powoda a nieuwzględnienie przez Sąd szkody powoda stanowi naruszenie zasad współżycia społecznego.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 37.835,21 zł wraz z należnymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna o tyle, o ile należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy w zakresie znacznej części rozpoznawanych żądań nie rozpoznał istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. i zaskarżony wyrok częściowo należało uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Dodać należy, że wprawdzie apelację wniósł tylko powód L. G., jednakże w tym zakresie Sąd Okręgowy orzekł również na korzyść powódki J. G., która wyroku nie zaskarżyła, ale dotyczy on praw wspólnych dla obojga powodów (art. 378 § 2 k.p.c.).

Należy zauważyć, że w pozwie, podpisanym przez obojga powodów:

1. L. G. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od W. R. kwoty 6.296,03 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 14.500 zasądzonej wyrokiem sądu karnego, wraz z odsetkami ustawowymi od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
2. wniesiono o zasądzenie solidarnie od pozwanego na rzecz obojga powodów kwoty 26.537,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi, co do których wskazano, że należą się „od dnia ich wymagalności do dnia zapłaty”.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że na kwotę dochodzoną w punkcie 2. składają się:

- a) kwota 104,64 zł kosztów uiszczonych komornikowi z tytułu umorzenia egzekucji, z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po ich uiszczeniu, tj. od dnia 17 maja 2012 roku,
- b) kwota 500 zł uiszczona firmie windykacyjnej L. I., z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po jej uiszczeniu, tj. od dnia 2 grudnia 2011 roku,
- c) 40 zł opłaty sądowej za wyjawienie majątku, z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po jej uiszczeniu, tj. od dnia 22 grudnia 2012 roku,
- d) pozostałą kwotę 25.892,50 zł stanowią należności wyegzekwowane przez komornika od powodów w sprawach egzekucyjnych o sygn. akt Km 1248/06 i Km 1249/06, przy czym odsetek ustawowych od tej kwoty powodowie domagają się od kwot wyegzekwowanych od nich w każdym miesiącu, według kart rozliczeniowych, od dnia następnego po ich wyegzekwowaniu.

W piśmie z dnia 4 września 2013 roku, podpisanym wyłącznie przez powoda L. G., wniesiono dodatkowo o zasądzenie od pozwanego „na naszą rzecz” kwoty 2.400,86 zł z ustawowymi odsetkami, przy czym nie podano, od jakiej daty odsetki te miały być zasądzone. Na kwotę tę składać się miały kwoty: 31 zł opłaty za udostępnienie danych, 10,30 zł za list polecony do ambasady oraz 2.359,62 zł dalszych kwot wyegzekwowanych od powodów2.

W piśmie z dnia 29 listopada 2013 roku, podpisanym wyłącznie przez powoda, wniesiono dodatkowo o zasądzenie od pozwanego „dla nas”:

- a) kwoty 7.440,85 zł należności pozostałych do wyegzekwowania od powodów,
- b) kwoty 1.456,36 zł dalszych odsetek ustawowych od kwoty 14.500 zł za okres od dnia 23 marca 2013 roku do dnia 30 grudnia 2013 roku.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że żądanie zgłoszone przez powodów w pozwie a opisanie wyżej w pkt 2. lit. d) było obarczone brakiem formalnym w zakresie odsetek. Za niedokładne należy bowiem uznać żądanie odsetek ustawowych od kwot wyegzekwowanych od powodów w każdym miesiącu, według kart rozliczeniowych, od dnia następnego po ich wyegzekwowaniu. Powodowie powinni wyraźnie wskazać, od jakich kwot i od jakich dat żądają odsetek ustawowych od należności składających się na kwotę 25.892,50 zł. Brak ten powinien zostać usunięty przed rozstrzygnięciem o tym żądaniu.

Podobnie, w przypadku żądania zgłoszonego w piśmie z dnia 4 września 2013 roku, powód, pomimo, iż nie złożył pełnomocnictwa od J. G., sformułował żądanie zapłaty na rzecz obojga powodów, nie wskazał, czy zapłaty powodowie żądają solidarnie, podzielnie (w jakiej proporcji), czy łącznie, a także nie wskazał, od jakiej daty powodowie żądają odsetek ustawowych od kwoty 2.400,86 zł.

W przypadku żądania zgłoszonego w kolejnym piśmie z dnia 29 listopada 2013 roku, powód, pomimo, iż nie złożył pełnomocnictwa od J. G., sformułował żądanie zapłaty na rzecz obojga powodów oraz nie wskazał, czy zapłaty powodowie żądają solidarnie, podzielnie (w jakiej proporcji), czy łącznie.

Także te braki w zakresie żądań sformułowanych w pismach z 4 września 2013 roku i 29 listopada 2013 roku powinny zostać uzupełnione przed rozstrzygnięciem o tych żądaniach.

Orzekanie o żądaniach, które nie zostały jednoznacznie oznaczone, jest równoznaczne z nierozpoznaniem istoty sprawy i uzasadnia uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Z tego względu zbędne jest szczegółowe odnoszenie się przez Sąd Odwoławczy w tym zakresie do zarzutów apelacji.

Należy jednak Sądowi Rejonowemu wskazać, że już w pozwie powód wniósł o dopuszczenie dowodu z akt szeregu spraw (cywilnych, karnej, egzekucyjnych). Procedurze cywilnej nie jest znany dowód z akt, toteż Sąd powinien zobowiązać powodów do sprecyzowania, z jakich dokumentów z poszczególnych spraw i na jakie okoliczności dowód powinien zostać przeprowadzony, a następnie rozstrzygnąć o tych wnioskach dowodowych.

Sąd Okręgowy, mając na uwadze dotychczas zgromadzony materiał dowodowy, nie podziela także wyводу Sądu pierwszej instancji, jakoby nie istniał związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem pozwanego (przywłaszczeniem pieniędzy) a szkodą powodów powstałą na skutek niespłacenia w terminie kredytu w (...) Banku S. A. W okolicznościach niniejszej sprawy należy uznać twierdzenia powodów, notabene wyraźnie nie zaprzeczone przez pozwanego, za wiarygodne. Wszak w tym celu została uzyskana zgoda banku na sprzedaż pojazdu a powód zobowiązał się do wpłacenia kwoty uzyskanej ze sprzedaży samochodu na poczet należności kredytowych. Nawet jeśli kwota ta nie wystarczyłaby w całości na spłatę zadłużenia, Sąd Rejonowy powinien ocenić, czy powodowie byli w stanie uiścić pozostałą część z własnych środków (co było dla nich korzystne, gdyż unikaliby wysokich odsetek karnych i kosztów egzekucji). Wprawdzie ustalenie, co powodowie zrobiliby z kwotą uzyskaną ze sprzedaży pojazdu, ze swej istoty zawiera w sobie pierwiastek niepewności, bowiem chodzi o ustalenie faktu, który ostatecznie nie zaistniał, tym niemniej, jeżeli zachodzi bardzo wysokie prawdopodobieństwo, że powodowie kwotę uzyskaną ze sprzedaży pojazdu przeznaczyliby na spłatę kredytu zaciągniętego na jego zakup, nie można uznać, iż nie udowodnili tej okoliczności. Oczywistym też jest, że niespłacenie przez powodów kredytu w terminie wyrządziło im szkodę polegającą na tym, że oprócz należności głównej i odsetek, jakie i tak byliby zmuszeni zapłacić, są zobowiązani do zapłaty odsetek karnych

czy innych kosztów (czy to bezpośrednio w egzekucji prowadzonej od nich na rzecz banku czy też pośrednio – w drodze regresu na rzecz poręczycieli).

Po sprecyzowaniu przez powodów żądań pozwu i po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Rejonowy powinien zatem ocenić, jaka jest rzeczywiście szkoda majątkowa powodów (co dotyczy dochodzonych przez nich kwot 25.892,50 zł, 2.400,86 zł i 7.440,85 zł) i od kiedy pozwany popadł w opóźnienie co do należnego powodom odszkodowania, a zatem od kiedy powodowie mogą żądać odsetek ustawowych za opóźnienie (art. 481 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c.). Należy przy tym mieć na uwadze, że szkodą nie jest to, czego powodowie jeszcze nie zapłacili (nie wyegzekwowano od nich) ani to, co nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z zachowaniem pozwanego. Jeżeli chodzi o należności, jakie są od powodów egzekwowane w związku ze spłatą kredytu, należy zwrócić uwagę, że częściowo – w zakresie, w jakim orzeczono obowiązek naprawienia szkody w procesie karnym – należności te zostały już na rzecz powoda zasądzone. Jeżeli bowiem pozwany jest już zobowiązany do zapłaty powodowi kwoty 14.500 zł, należy tę kwotę uwzględnić przy ocenie wysokości szkody powodów. Nie mogłoby bowiem być tak, aby pozwany jednocześnie zwracał powodom całą przywłaszczoną cenę za pojazd jak i wszystkie środki od nich wyegzekwowane, na pokrycie których ta cena byłaby przecież zapłacona. W ten sposób niejako spłacałby powodom wartość przywłaszczenia dwukrotnie. Szkodą powodów jest natomiast to, co ze względu na przestępstwo pozwanego dodatkowo są zmuszeni uiścić, ponad należności, które i tak byliby zmuszeni bankowi zapłacić przy terminowym rozliczeniu się przez pozwanego z pieniędzy, a zatem odsetki karne i inne koszty, które powstały w następstwie tego, że powodowie nie mieli środków na spłatę kredytu i takie należności powstały, narosły i zostały od nich wyegzekwowane. Sąd Rejonowy powinien też uwzględnić, że skoro powodowie żądają od pozwanego odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 14.500 zł i częściowo je otrzymali, to korzyść z tego tytułu pomniejsza wysokość szkody (por. np. A. Rzetecka-Gil, komentarz do art. 481 k.c., Lex, teza 12 i cyt. tam orzecznictwo). Ustalenie odszkodowania polega bowiem na uchwyceniu różnicy pomiędzy majątkiem poszkodowanego, jaki istniałby, gdyby szkoda nie zaistniała, a majątkiem po powstaniu szkody. Gdyby bowiem powodowie spłacili kredyt środkami uzyskanymi ze sprzedaży pojazdu, nie byliby zobowiązani do zapłaty odsetek karnych i innych kosztów, ale nie otrzymaliby też żadnych odsetek od kwoty przeznaczonej na spłatę kredytu.

Dodać też należy, że jeżeli kredyt obciążał majątek obojga powodów, to i szkoda powstała w majątku obojga powodów, a szkoda ta nie obejmuje tej części środków, które i tak powodowie zmuszeni byliby uzyskać z innego źródła (cena za pojazd nie wystarczała bowiem na pokrycie wszystkich należności wobec banku).

Na podstawie art. 481 k.c. Sąd Rejonowy oceni zaś zasadność roszczenia powodów w zakresie kwoty 1.456,36 zł z tytułu dalszych odsetek ustawowych od kwoty 14.500 zł za okres od dnia 23 marca 2013 roku do dnia 30 grudnia 2013 roku.

Apelacja nie jest natomiast zasadna w zakresie dochodzonej pozwem kwoty 644,64 zł (z odsetkami ustawowymi należycie określonymi). Nie stanowi szkody powodów pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z zachowaniem pozwanego skorzystanie z usług firmy windykacyjnej, a co do kosztów postępowań prowadzonych przez powodów przeciwko pozwanemu powinny zapaść rozstrzygnięcia w tamtych postępowaniach. Nie są one szkodą w rozumieniu art. 361 § 2 k.c.

Orzekając ponownie Sąd Rejonowy rozstrzygnie też, w zależności od wyniku procesu, o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego i drugoinstancyjnego oraz o nieuiszczonych kosztach sądowych (art. 108 k.p.c.).

Z tych względów na podstawie wyżej powołanych przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Oczywiście omyłka, wniosek dotyczy tylko zaskarżonej części.

2 Suma tych kwot przewyższa nieznacznie żadaną kwotę.